

ASSIGNATURA DE CAMPUS
“EDUCACIÓ PER LA PAU I EN EL CONFLICTE”
2010-2011

1. Objectius de l'assignatura

Bloc 1: Introducció de conceptes

- Comprendre els conceptes de pau, violència, conflicte i *noviolència*
- Conèixer els fonaments de la cultura de pau: democràcia, desmilitarització, desenvolupament i drets humans.
- Descobrir la perspectiva positiva del conflicte i el seu caràcter transformador.

Bloc 2. *Provençió*

- Valorar la importància de mantenir una actitud *noviolenta* davant els conflictes
- Valorar les actituds que prenem davant els conflictes.
- Descobrir les eines, estratègies i habilitats que ens permetin enfrontar els conflictes des d'una actitud *noviolenta*

Bloc 3: Anàlisi i negociació de conflictes

- Aprendre a analitzar i transformar els conflictes des d'una opció *noviolenta*.
- Aprendre a diferenciar les persones dels problemes i les postures de les necessitats
- Buscar solucions creatives per tal de resoldre els conflictes.

2. Metodologia

- Alternarem sessions de contingut teòric amb d'altres de caràcter més pràctic, a través del que coneixem com a mètode *socioafectiu*. Es tracta de treballar i aplicar les mateixes dinàmiques, jocs de rol i estudi de casos, que proposem com a eines per a realitzar posteriorment com a educadors/es.
- El mètode *socioafectiu* consisteix en viure en la pròpia pell la situació que es vol treballar per tenir una experiència en primera persona. A partir de les dinàmiques farem l'avaluació i la reflexió, de les que en traurem les conclusions i les propostes de treball.

3. Continguts

1. Introducció al curs: *Què s'entén per educar per la pau?*

- Metodologia: l'enfocament *socioafectiu* i el valor del joc
- Jocs de Presentació i Coneixement

2. Introducció de conceptes

- Els conceptes de pau, violència, educació per la pau, *noviolència*, conflicte.

3. La tipologia de les violències

4. Fonaments per a una cultura de pau

- Educar per comprendre el món. Les 4 des: Desarmament, Desenvolupament, Drets Humans, Democràcia (mapa general)

5. Educar per a la pau des de la comprensió del conflicte

- Descobrir la perspectiva positiva del conflicte
- Conflicte *versus* violència i tipologia dels conflictes
- El conflicte com a procés
- Actituds davant del conflicte i de la diversitat

6. Formes d'intervenció en els conflictes:

6.1 La *provenció* de conflictes

- La construcció de grup: la importància de l'estima i la confiança
- La comunicació efectiva, activa i empàtica
- La presa de decisions per consens
- El model cooperatiu

6.2 Anàlisi i negociació de conflictes: aprendre a separar els 3 elements del conflicte:

- Les persones: les percepcions, les emocions, la imatge i el poder.
- El procés: les dinàmiques destructives de la comunicació, els mapes de conflictes i l'establiment de normes
- El problema: de les postures a les necessitats

6.3 Les solucions: creativitat i conflicte

7. La mediació

- Aprendre a intervenir com a tercera part
- El procés de la mediació

4. Avaluació

- D'acord amb el caràcter pràctic i vivencial de l'assignatura l'avaluació serà compartida i continuada.
- L'avaluació serà el 50% autoavaluació i el 50% avaluació del professorat.
- Els criteris d'avaluació seran:
 - La participació i actitud a les sessions.
 - l'assistència: caldrà garantir l'assistència al 80% de les sessions.
 - La realització de dos comentaris crítics.
 - L'elaboració d'una presentació teòrica en grups cooperatius.
 - La realització d'un treball final de grup.
 - L'elaboració d'un diari introspectiu.

5. Bibliografia d'educació per la pau

Obligatòria

1. Cascón, Paco, *Educación en y para el conflicto*. Càtedra Unesco sobre Paz y Derechos Humanos, 2001
<http://www.escolapau.org/img/programas/educacion/publicacion005e.pdf>
2. Barbero, A; Barbeito, C; Vidal, C. Santiago, I. *(De)construir la imagen de l'enemic*.
<http://escolapau.uab.cat/img/programas/educacion/publicacion013c.pdf>
3. Barbeito, Cécile; Caireta, M. *Jocs de Pau. Caixa d'eines per educar per una cultura de pau*. La Catarata, 2008
4. Lederach, John Paul. *El abecé de la paz y los conflictos. Educar para la paz*. Los libros de la Catarata, Madrid, 2000.
5. Fisas, Vicenç. *La paz es posible. Una agenda para la paz del siglo XXI*. Plaza i Janes, 2002.

Recomanada.

1. Barcena, Fernando; Mèlich, Joan Carles. *La educación como acontecimiento ético: natalidad, narración y hospitalidad*. Papeles de pedagogía. Paidós, Barcelona 2000.
2. Boal, Augusto, *Juegos para actores y no actores*, Alba editores, Barcelona, 2002

3. Cascón, Paco y Beristáin, Carlos M. *La alternativa del juego I. Juegos y dinámicas de educación para la paz*. Catarata, Madrid, 1998 (8ª edición)
4. Caireta, M., Barbeito, C. *Introducció de conceptes: pau, violència, conflicte* <http://www.escolapau.org/img/programas/educacion/publicacion002c.pdf>
5. Colectivo Amani, *Educación intercultural: Anàlisis i resolució de conflictes*. Editorial Popular, Madrid, 1994
6. Colectivo Amani. *La escuela intercultural: regulació de conflictes en contextos multiculturales: concienciació, negociació, confrontació*. Cuadernos de educación intercultural. Catarata, Madrid, 2004.
7. Cornelius H, Faire S. *Tú ganas, yo gano. Como resolver los conflictos creativamente y disfrutar con las soluciones*. Ed. Gaia, Barcelona, 1995.
8. Fisher, Ury, Patton. *Obtenga el sí: el arte de negociar sin ceder*. Gestión 2000.com, Barcelona 2002
9. Fernández, Isabel; Villaoslaba, Emiliana; Funes Silvina. *Conflicto en el centro escolar: el modelo de alumno ayudante como estrategia de intervención educativa*. Colección Edupaz. Catarata, Madrid, 2002.
10. Freire, Paolo. *El grito manso*. Siglo XXI editores Argentina, Buenos Aires, 2004.
11. Jares, Xesús R. *Educación para la verdad y la esperanza. En tiempos de globalización, guerra preventiva y terrorismo*. Editorial Popular, Madrid, 2005.
12. Muller, Jean Marie. *Gandhi: la sabiduría de la no violencia*. Desclée de Brouver, 1995.
13. Myedzian, Myriam. *Chicos son, hombres serán*. Editorial Horas y Horas, Madrid, 1996.
14. Rodari, Gianni. *Gramàtica de la fantasia: introducció a l'art d'inventar històries*, Columna, Barcelona, 1995.
15. Ruiz de Lobera, Mariana. *Metodología para la formación en educación intercultural*. Cuadernos de educación cultural. Libros Catarata. Madrid, 2004.
16. Sáez, Pedro. *Guerra y paz en el comienzo del siglo XXI: una guía de emergencia para comprender los conflictos presentes*. CIP (Centro de Investigación para la Paz). Madrid, 2002
17. Seminario de Educación para la Paz (Asociación Pro Derechos Humanos). *Educación para la paz. Una propuesta posible*. Los libros de la Catarata, Madrid, 2000 (3ª edición)
18. Seminario de Educación para la Paz (Asociación Pro Derechos Humanos). *Educación en y para los Derechos Humanos. Dinámicas y actividades*. Los libros de la Catarata, Madrid, 1996 (5ª edición).
19. Seminario de Educación para la Paz (Asociación Pro Derechos Humanos). *Para chicos/as. Unidad didáctica sobre el sistema sexo-género*. Los libros de la Catarata, Madrid, 1996 (5ª edición).
20. Seminario de Educación para la Paz (Asociación Pro Derechos Humanos). *A(r)memos la paz. Cultura de paz y de guerra*. Los libros de la Catarata, Madrid, 2000.
21. Seminario de Educación para la Paz (Asociación Pro Derechos Humanos). *La alternativa del juego II. Juegos y dinámicas en educación para la paz*. Los libros de la Catarata, Madrid, 1999 (4ª edición).
22. Sodepaz/Sodepau. *Guía educativa para el consumo crítico. Materiales para una acción educativa sur-norte. Efectos sociales y ambientales del consumo*. Los libros de la Catarata, Madrid, 1998.
23. Visquem la diversitat. *Vivamos la diversidad. Materiales para una acción educativa intercultural*. Los libros de la Catarata, Madrid, 1998.

Recursos a la xarxa:

www.escolapau.org. Pàgina de l'Escola de Cultura de Pau de la UAB. Al seu interior hi ha una pàgina específica del programa d'educació amb recursos i publicacions.

www.edualter.org. Un espai per a compartir recursos des del compromís amb una educació transformadora.

<http://www.senderi.org/> Web d'educació en valors impulsada per diverses entitats catalanes vinculades al tema.

<http://www.observatori.org/paula/> Paula, portal d'educació per a la pau.

<http://www.educacionenvalores.org/> Amplia web sobre temes educatius vinculats a valors.

www.noviolencia.org. Pàgina elaborada per Paco Cascón que recull diverses experiències, publicacions, textos y enllaços d'interès sobre noviolència

Propostes cinematogràfiques (algunes d'aquestes pel·lícules les veurem íntegrament durant el curs)

1. *Bowling for Columbine*, Michael Moore (EEUU)
2. *Bloody Sunday*, Paul Greengrass (Regne Unit/Irlanda)
3. *Garaje Olimpo, Marcho Bechis* (Argentina)
4. *Funny Games*, Michael Haneke (Àustria)
5. *El experimento*, Oliver Hirschbiegel (Alemanya)
6. *Hoy empieza todo*, Bertrand Tavernier (França)
7. *Promises*, Carlos Bolado i B.Z Goldberg (EEUU)
8. *En tierra de nadie*, Denis Tanovic (Bèlgica/Bòsnia/França/Itàlia/Eslovènia/Gran Bretanya)
9. *11'09"2001*. Diversos directors.

6. Coordinació de l'assignatura

Marina Caireta, responsable del programa d'educació de l'Escola de Cultura de pau de la UAB. Edifici MRA, Tlf: 93.586.88.44.
marina.caireta@uab.es